

Method for analysis of interactions through semantic structures

Abstract: The heuristics are presented, in which the subject acts upon the object with transformation. The main characteristics of the subject are established, giving rise to transformation addressed to an object.

Author information:

Georgi Lambadjiev
 Prof. Dr.
 Academic of
 the Bulgarian Academy of Sciences and Arts
 ✉ georgilam@abv.bg
 🌐 Bulgaria

Keywords:
 psychology, set, behavioral heuristics

Обект на анализ са взаимодействия между субект и обект, представени от евристики Е (фолклорни мъдрости) и сентенции С (афоризми), т. е. от относително устойчиви (типични) характеристики на социално поведение. С цел да се унифицират средствата, чрез които се описват характеристиките на субект, обект и преобразуванията, с които си взаимодействат, са използвани две скали от основни преобразувания: хомеостазна (табл.1) и проясняваща (табл.2).

Табл.1.

Хомеостазна скала

Формиране на отклонение от нормална (текуща) степен на равновесие		Основни евристични преобразувания
Поляритет	Степен	
- - - -	Максимална	ЛИКВИДИРАНЕ
- - -	Висока	ИЗКЛЮЧВАНЕ
- -	Средна	ОТСТРАНЯВАНЕ
-	Ниска	РАЗГРАНИЧАВАНЕ
0	0	КОМПЕНСИРАНЕ
+	Ниска	СЛИВАНЕ
+ +	Средна	ПРИСЪЕДИНЯВАНЕ
+ + +	Висока	ВКЛЮЧВАНЕ
+ + + +	Максимална	ПОРАЖДАНЕ

Табл.2.

Проясняваща ска́ла

Формиране на отклонение от нормална (текуща) степен на равновесие		Основни евристични преобразувания
Поляритет	Степен	
— — — —	Максимална	ИНВЕРТИРАНЕ
— — —	Висока	ЗАМЕНЯНЕ
— —	Средна	ТРАНСФОРМИРАНЕ
—	Ниска	НАМАЛЯВАНЕ
0	0	УРАВНОВЕСЯВАНЕ
+	Ниска	УВЕЛИЧАВАНЕ
+ +	Средна	АДАПТИРАНЕ
+ + +	Висока	АНАЛОГИЗИРАНЕ
+ + + +	Максимална	КОПИРАНЕ

Всяко основно преобразувание може да се представи чрез един от своите синоними. И обратното: всяка характеристика на персонаж или негово въздействие може да се проектира в първо приближение върху едно от основните преобразувания на хомеостазната или проясняващата ска́ли. В технически аспект са илюстрирани някои синоними на тези ска́ли (табл.3, табл.4).

Табл. 3.

Класификация на някои синоними на основни технически преобразувания от проясняващата ска́ла

- **Копиране:** уеднаквяване, унифициране, стандартизиране
- **Аналогизиране:** имитиране, моделиране, модифициране, типизиране
- **Адаптиране:** приспособяване, нагаждане, настройване, координиране
- **Увеличаване:** усилване, нарастване, умножаване, натрупване, усложняване

- **Уравновесяване:** регулиране, стабилизиране, възстановяване, възвръщане
- **Намаляване:** понижаване, спадане, съкращаване, облекчаване, изтощаване
- **Трансформиране:** видоизменяне, трансплантиране, перифразирание
- **Заменяне:** сменяне, обменяне, разменяне, завъртане, субституиране
- **Инвертиране:** нребръщане, пречупване, замяна с противоположност

Табл.4.

**Класификация на някои синоними на
основни технически преобразувания от хомеостазната ска̀ла**

- **Пораждане:** формиране, формоване, формулиране, създаване, синтезиране
- **Включване:** сондиране, вграждане, модулиране, запълване, проникване
- **Присъединяване:** сближаване, свързване, сглобяване, пристройване
- **Сливане:** слепване, запояване, заваряване, заливане, срастване
- **Компенсиране:** неутрализиране, компромис, регенериране, организиране
- **Разграничаване:** разделяне, раздробяване, разглобяване, сепариране
- **Отстраняване:** раздалечаване, разопаковане, прекъсване, изкривяване
- **Изключване:** изхвърляне, премахване, пренебрегване
- **Ликвидиране:** износване, унищожаване

Взаимодействието на субект и обект може да се запише кратко чрез семантична структура. Основната формула на семантичната структура е PpQ . Тя включва:

P – характеристика на установката на субекта в момента на взаимодействието му с обекта,

p – характеристика на преобразуването, с което субектът P въздейства върху обекта Q ,

Q – характеристика на установката на обекта, в момента на въздействието, което субектът упражнява върху него.

Всеки елемент P , p , Q от семантичната структура е съставен от една (главна) характеристика, означена с индекс 1, второстепенна характеристика - означена с индекс 2, третостепенна – означена с 3, четвъртостепенна – означена с 4 и т. н. по низходящ ред на степента им на значимост за взаимодействието между субект и обект:

- (1) $P = P_1, P_2, P_3, P_4, \dots$,
- (2) $p = p_1, p_2, p_3, p_4, \dots$,
- (3) $Q = Q_1, Q_2, Q_3, Q_4, \dots$,

В общия случай основната семантична структура има вида:

- (4) $\{P_1, P_2, P_3, P_4, \dots, p_1, p_2, p_3, p_4, \dots, Q_1, Q_2, Q_3, Q_4, \dots\}$.

Целта на системата от изследвания е да се установи връзката между основни преобразувания, които характеризират главна съставка (P_1) на установката на субект и главното преобразувание (p_1), чрез което субектът въздейства върху обект.

Основни предимства на метода:

- 1. Обекти на изследване от представения метод са типични поведения, които са присъщи на човека от древността до началото на 21 век.**
- 2. Характеристиките на субект, обект и преобразуването, с което субект въздейства върху обект, могат да се представят чрез основни преобразувания, представени от техни синоними.**
- 3. Методът предоставя възможност да се осъществи корелация между различни характеристики на субект, обект и преобразуването, с което субект въздейства върху обект.**